

Rozważania pokonferencyjne na temat relacji między konstytucjonalizacją a europeizacją prawa prywatnego

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Dnia 18.11.2022 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Konstytucjonalizacja prawa prywatnego a europeizacja prawa prywatnego. Porównanie zjawisk”. Była to już druga konferencja organizowana przez tutejszą Katedrę Prawa Cywilnego, Handlowego i Ubezpieczeniowego poświęcona fundamentalnym problemom współczesnego prawa prywatnego¹ i jego nauki. Pierwsza miała miejsce w 2020 r. i była zatytułowana „Problemy pogranicza prawa cywilnego”².

Konferencja odbywała się w trybie hybrydowym. Uczestnicy oraz prelegenci mieli więc możliwość uczestniczyć w niej zarówno stacjonarnie, jak i *online*. Wydaje się, że taka formuła obecnie jest w pełni uzasadniona. Stanowi ona kompromis między zalecaniami stacjonarnego i zdalnego trybu prowadzenia debat. W okresie pandemii koronawirusa w środowisku naukowym zdalne formy komunikacji, także w odniesieniu do konferencji, stały się w pełni powszechne. Umożliwiają one uczestnictwo w konferencjach przedstawicieli nauki, w przypadku gdy przyjazd do innego ośrodka akademickiego z przyczyn logistycznych byłby utrudniony lub niemożliwy.

Moderatorami na konferencji byli: autor tegoż tekstu (w zakresie pierwszych sześciu referatów) oraz prof. UAM dr hab. *K. Kłafkowska-Waśniowska*.

Niniejszy tekst wyraźnie dzieli się na dwie części. Można uznać, że – podobnie jak konferencja – ma charakter hybrydowy, choć w innym sensie. Tekst ten pełni bowiem dwie funkcje. Z jednej strony to rodzaj obszernego sprawozdania z konferencji (cz. I). Z drugiej – tekst ten pełni funkcję monografii naukowej poświęconej tytułowemu zagadnieniu, czyli porównaniu dwóch zjawisk³ – konstytucjonalizacji i europe-

¹ W niniejszej publikacji terminy „prawo cywilne” i „prawo prywatne” uważane są za synonimy. Nie zawsze tak jednak było w nauce prawa. Zob. *R. Szczepaniak*, Wstęp, w: *Problemy pogranicza prawa cywilnego*, [Boundary problems of civil law (red. *R. Szczepaniak*)], Warszawa 2022, s. 2.

² Zob. *R. Szczepaniak*, *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Cywilistów „Problemy Pogranicza Prawa Cywilnego”*, Poznań, 27.11.2020 r., SPPub 2021, Nr 2(34), s. 175–193.

³ W pracy konstytucjonalizacja i europeizacja określane są często jako „zjawiska”. Autor wyszedł bowiem z założenia, że jest to najbardziej pojemne i neutralne określenie, czyli nieprzesadzające istoty konstytucjonalizacji i europeizacji. Dopiero w cz. II pracy zostanie podjęta próba precyzyjnego ustalenia istoty konstytucjonalizacji i europeizacji. Zgodnie z *Wielkim Słownikiem Języka Polskiego* (Kraków 2018), „zjawisko” to inaczej: „to co istnieje lub się wydarza”. W tym szerokim rozumieniu zjawisko obejmuje więc również proces. W publikacjach naukowych stosunkowo często takie określenia, jak „zjawisko” czy „proces” używane są zamiennie. Pod pojęciem zjawiska rozumie się więc różnego rodzaju wydarzenia, przypadki, doświadczenia i reakcje.

izacji prawa prywatnego (cz. II). Jest to jednak specyficzna monografia, gdyż za bazę do jej napisania posłużyły opracowane przez autora wyniki konferencji. W konsekwencji między obydwoma częściami zachodzi ścisły merytoryczny związek.

Autor niniejszego tekstu starał się wiernie i rzetelnie zaprezentować treść poszczególnych referatów. Prezentacja wygłoszonych referatów nie jest jednak stenograficznym ich zapisem, czyli transkrypcją⁴. W tej części tekstu, w której prezentowane są referaty, autor unika przedstawiania własnych poglądów. Niemniej jednak autor niniejszego tekstu prezentację też poszczególnych referatów niejednokrotnie opatrywał przypisami, które mają być pomocne w pełnym zrozumieniu poszczególnych ich fragmentów. Niekiedy w przypisie wskazane są publikacje prelegenta, do których nawiązuje jego referat, albo teksty innych autorów, względnie orzeczenia mające związek z wypowiedzianymi poglądami.

Organizatorzy starannie dobrali grono dziewięciu prelegentów. Są to wybitni przedstawiciele nauki prawa prywatnego, w tym europejskiego prawa prywatnego, reprezentujący różne specjalności w obrębie tej dziedziny prawoznawstwa.

W tym miejscu autor pragnie wyrazić wdzięczność prelegentom, że poświęcili swój cenny czas i podzielili się swą imponującą wiedzą nt. tytułowych zjawisk. Wiedza ta niejednokrotnie ma charakter ekskluzywny m.in. ze względu na funkcje pełnione obecnie czy w niedalekiej przeszłości przez prelegentów.

Organizatorzy starali się zapewnić prelegentom możliwie dużo czasu na zaprezentowanie swych poglądów i wywodów. Dlatego też przeciętna długość referatu wynosiła ok. 40 min. Jak wiadomo, z reguły standardowo na konferencjach czas trwania referatu wynosi ok. 15–20 min.

Organizatorzy przyjęli metodologiczne założenie, że z referatów wygłoszonych przez dziewięciu wybitnych specjalistów prawa prywatnego wyłoni się pewien obraz relacji zachodzących między zjawiskami konstytucjonalizacji i europeizacji prawa prywatnego, bądź można będzie taki obraz zrekonstruować. Już teraz, antycypując dalsze wywody, autor stawia tezę, że cel ten został osiągnięty. Został zgromadzony unikatowy materiał, swoista baza wiedzy, obejmująca około dziewięć godzin nagrań. W głębokim przekonaniu autora niniejszego tekstu materiał ten zasługuje na staranne opracowanie. Dlatego też autor nie chciał poprzestać jedynie na napisaniu standardowego sprawozdania z konferencji. Referaty zainspirowały go do napisania drugiej części niniejszego tekstu, w której została podjęta próba zaprezentowania wniosków nasuwających się po analizie tych dwóch tytułowych zjawisk. Są to wnioski autora niniejszego tekstu, więc to on bierze za nie pełną odpowiedzialność. Autor liczy się z tym, że prelegenci nie wszystkie jego wnioski będą podzielać, pomimo tego, że w tej drugiej części wielokrotnie odwołuje się on do wygłoszonych referatów. Jednocześnie jednak autor posiłkuje się bogatą literaturą poświęconą konstytucjonalizacji i europeizacji prawa prywatnego.

⁴ Nagranie z całej konferencji można odtworzyć przy pomocy następującego linku: <https://youtube.com/playlist?list=PLxBfzEy1tJDCWIXiFQQ0UgzJ15bCGFiXu>, dostęp: 23.9.2023 r.

Szczególne podziękowania autor składa również dr. *S. Kulmaczewskiemu* i dr *A. Michalskiej-Olek* za pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu konferencji.

[Przejdź do księgarni →](#)



ksiegarnia.beck.pl